

U přivozu

Na vltavském břehu odpočívají dva muži.

Vyhřívají se na slunci a povídají si. Při své zábavě, zdánlivě bezstarostné, však bedlivě pozorují nedaleký brod v řece. Nic jim neujde. Ostřím zrakem zkoumají převozníkovu loďku, kdykoli se ukáže na vodě.

Tmavé lacerny, volné haleny z hrubé látky, které mají sepnuté sponkami na pravém rameni, na první pohled prozrazují římské cizince.

Kápě shrnutá nazad a těžké škorně na nohou, pobité na podešvích po vojenském způsobu silnými cvočky, svědčí o tom, že oba muži hojně cestují.

Jsou to zřejmě cizí obchodníci, jakých sem na počátku našeho letopočtu přicházelo mnoho. Čekají tu asi na nějakou kupeckou karavanu, aby se k ní připojili.

„Třetí den tu maříme planým čekáním. Uvidíš, že zatím Tiberius* přitáhne až sem...“ hovoří jeden z cizinců.

„Slyšel jsi rozkaz, milý Fulvie, a my musíme poslouchat,“ odpovídá druhý a pokračuje: „Běží o důležité zprávy, podle nich zařídí Tiberius směr tažení. Nezbyvá než trpělivě čekat... Vždyť mně se v téhle barbarské zemi také nelíbí. Jak je zde všude smutno! Hluboké lesy na všech stranách, slunce sotva hřeje, lidé zamračení, špinaví, nepořádní...“

„A zatím v Římě, Pomponie, naše veselá společnost, víno, zpěv, závody v aréně – všechno bez nás!“

„Ani mi nevzpomínej! Při posledních závodech jsem prohrál všechno, co jsem si v Germánii** vysloužil. Považ – dvanáct tisíc sesterců***! Doposledka jsem držel s červenými, ale Fortuna přála bílým. Jestliže nezbohatnu teď na této výpravě, mám jednu provzdy po sázkách...“

* *Claudius Nero Tiberius, nar. 42 př. n. l., syn císaře Augusta, jeho zástupce a správce říše. Sám císařem v letech 14–37 n. l.*

** *Germánie = země mezi Rýnem, Dunajem a Vislou*

*** *sestercius = stříbrný římský peníz*

„Neboj se, císařský princ a následník trůnu Tiberius odměňuje štědře věrné služby. Jistě se nevrátíš do Říma bez povýšení. Hlavu sázím, že budeš centurionem* nebo velitelem tábora! Přátelé u Modrého hroznu při bráně esquilinské budou volat: Vítej, Pomponie, čacký centurione!“

„Nesložím-li tu někde kosti! Věř, Fulvie, Marobudus není hloupý a dobře se připravuje. Jeho zvědové nás už nejednou prohnali. I zde po nás jeho Markomani pohlížejí podezřívavě a nevěří příliš našemu kupectví –“

„Nu, hlavně že zdejší domácí kmeny, Boemové i ostatní, jsou k nám dobří a důvěřiví. Markomanům se už vždycky nějak chytře vyhneme.“

„Pravda, zatím jsme vyvázli šťastně z každého nebezpečí. Ale jestliže padl náš Cincius Mammius Marobudovi do rukou, marně tu čekáme na poselství od západních legií. – U Joviše,* Fulvie, vidím dobře? Pohled tam naproti za tu košatou olši!“

Oba Římané postoupili až k samé vodě a nepohnutě se dívali na druhý břeh.

Tam běhalo mezi pobřežním porostem několik nahých, velmi špinavých dětí.

Bylo slyšet koňský dupot.

„Utečte! Honem –!“ vykřikl největší kluk.

Polekané děti se poukřívaly v houštinách a výmolech jako drobné křepelky před jestřábem a ani nedutaly. Jejich vyvalené oči a pootevřená ústa jako by lapaly výkřiky neposedného hochy, který se držel olše a neustále volal:

„Kůň se splašil – Už je blízko! – Pádí rovnou sem!“

Ve chvíliče sem vskutku doběhl zpocený kůň. Děti ho ještě neviděly, ale jeho mocný dusot je tuze lekal.

„Počkejte!“ volal zase kluk na olši. „Vždyť to není splašený kůň! Chlap sem přijel na koni! Vylezte a nebojte se! Na světlo, žížaly!“

Hoch skočil z olše a už držel oštěže uříceného koně, jemuž unavený jezdec prohlížel podkovy.

Ostatní děti pomalu vstávaly z úkrytů a mlčky je obstoupily. Všecky s vypláznutými jazyky, aby je cizí člověk neuřkl.

„Tady je nejbliž k brodu!“ ukazoval řečný klučina.

* *centurio* = římský setník

** *Joviš* = Jupiter, nejvyšší římský bůh

„Znát brod, znát – ta cesta jet ne první –“ odpověděl jezdec a požádal o džbán vody.

Hoch a jedno děvče se předháněli, kdo bude dřív u chaloupky, ukryté nedaleko mezi stromy.

Jezdec zatím popopravil sedlo a nechal děti, aby chvíli vodily koně sem tam po pažitě a pak ho odvedly až k blízkému brodu, kde si kůň stoupl předníma nohama do vody a dychtivě pil.

Světlovlasá holčička přinesla hrnek mléka a nabídla ho cizinci:

„Mamka povídala, že uhnaný člověk nemá hltat vodu, že pak tlačí v žaludku. Posílá ti mléko.“

Jezdec se usmál. „Gratias!*" a napil se s chutí teplého mléka. Pak šel za koněm.

Čilý klučina už na něm seděl a popleskával jej po krku.

„Vja, vja!“ pobízely děti koně a přály si, aby zašel s neposedou hodně daleko do řeky.

Jezdec mlaskl, kůň poskočil a chlapec se překotil do vody.

„Hé-lelele-lé!“ Postříkané děti utíkaly na břeh.

Kůň přiběhl k svému pánu. Jezdec vyskočil do sedla a rozjel se do řeky.

Až doprostřed kůň dobře stačil, ale pak přišlo hlubší místo s velkým proudem vody od peřejí. Jezdec mohl snadno přebrodit řeku o něco níž, ale buď nebyl s brodem dost obeznámen, nebo spoléhal na dobré zvíře pod sebou.

Postavil se na koně, jenž byl potopen až po hřbet a sotva stačil vzdorovat proudu. Po chvílce však už stoupal zase po pevné půdě a brzo dosáhl mělčiny. Pomalu vystoupil na břeh velkého ostrova.

Děti pozorovaly přechod jezdce s velikým napětím. Když viděly, že se šťastně dostal na břeh, hlasitě projevovaly své uznání.

Druhé říční rameno bylo mělké a nečinilo obtíže.

Tu již po břehu přibíhali oba římsší přátelé, Fulvius a Pomponius, a radostně vítali nového příchozího.

Znavený Cincius Mummius, centurio 17. legie**, se s nimi srdečně pozdravil. Přináší důležité zprávy, jež může ohlásit jen úplně tajně, v bezpečí před nepovolaným uchem. Po dva dny téměř nejedl a nespal, ale neodpočine si, dokud nesplní svůj úkol.

* *Gratias* (vysl. *gracias*) – latinsky „děkuji“

** *legie* – samostatné oddělení římské armády, měla 4200–6000 mužů



„Nuže zajedme v převozníkově lodici na ostrov,“ navrhoval Fulvius. „Tam vyslechneme tvé zprávy v úplném bezpečí.“

„A tvého koně zatím opatří převozník, je to dobrý člověk –,“ dodal Pomponius.

„Pojďme tedy, přátelé!“ souhlasil Cincius. „Cítím všude nebezpečí – ve zdejšími kraji je mnoho Marobudova vojska. Musel jsem zajíždět a skrývat se. Marobudus sám prý prodlévá v této krajině u vojska.“

„Ano, milý Cincie. Vidiš vlát na vrchu za ohybem řeky praporec? Tam rozbil ležení král Markomanů, tam sbírá své síly,“ vysvětloval Fulvius.

„Marně se namáhá! Jako že sluji Cincius Mummius, Řím ho rozdrťí!“ řekl pohrdavě nový příchozí.

Tři muži s koněm zašli za pobřežní vrbiny.

„Děti, podívejte – vojáci jedou!“ vykřikoval zas chlapec na vltavském břehu.

Děti ustaly ve hře a dívaly se na blížící se jezdeckou družinu. Byl to v těch dobách všední zjev, nicméně pro děti neztrácel nikdy na zajímavosti.

„Ten na brůně, ten si jede!“ obdivoval klučina.

Jezdci nejspíš někoho hledali. Na břehu se dlouho nezdrželi a vjeli do brodu. Jeden z jezdců se ptal dětí, zda nepřijel k řece nějaký jezdec.

„Přijel!“ přisvědčoval smělý kluk, „a už je dávno na druhé straně!“

„Než se setmí, musíte ho mít!“ přikazoval jezdec na brůně a sám zůstal na břehu. „Dohoníte ho snadno po kupecké stezce, je už velmi unaven. Já se vrátím do tábora!“ volal za nimi.

Dva jezdci se vrátili z vody na břeh a uctivě se tázali jezdce na bělouši, zda mají zůstat s ním.

„Jen jeďte také! Musíme toho Římana chytit.“

Oba jezdci pozdravili, otočili koně a znovu se vrhli do řeky.

Osamělý jezdec se chvíli díval za družinou v brodu, pak seskočil z koně a přivázal jej k olši.

Byl to statný, asi šestařicetiletý muž plný zdraví a síly. Drahé roucho, kterým byl oděn, i skvostné zbraně a bohatá výstroj koně prozrazovaly vynikajícího muže. Jeho pevná postava a smělý pohled svědčily, že je zvyklý poroučet.

Teď na něm bylo patrné jisté vzrušení a nepokoj. Poplácával bujného oře po hřbetě: „Buď tu hezky zticha, projdu se trochu o samotě!“

Jaké starosti na něho doléhají?

Kráčí volně podél břehu, nakrucuje si knír a chvílemi v rozpacích si prohrabuje bujnou kštici.

Podél břehu pluje lodice.

Děvčátko, asi desetileté až dvanáctileté, odpichuje se lehkým bidýlkem jako starý přívozník.

„Hola, děvče, svez mne trochu!“ zavolal muž na břehu.

„Ale já musím pro vrše!“

„Pomohu ti!“

Děvče přistálo u kamenitého břehu a muž vstoupil do loďky. Hned se chopil přivázaných vesel a ptal se, kde jsou vrše.

Veslovat uměl dobře, to poznala dívka hned, a proto mu lodici úplně svěřila. Neměla teď co dělat, žvatlala tedy s cizincem. Pověděla, že je převozníkova Běla, tu z chalupy za ostrovem.

„A jak tobě říkají?“ optala se.

„Mě říkej – Maro!“

„Ty se také asi chystáš do války, a proto jsi tak nastrojený... Tady teď vidáme vojska! Otec převážel po celý týden zásoby, už nemohl ani veslo v ruce udržet – a jaký on je silák!“ vypravovala hovorná dívčina. „Můj otec přenáší tuhle loďku docela sám, ovci zabije pěstí a koňskou podkovu dovede rukama ohnout...“

Cizince patrně bavilo dívčino povídání a veslování ho osvěžovalo.

Našli proutěné vrše, ale kořist nestála za vybrání. Položili košíky zase do vody.

„Ryby jsou teď vyplašené,“ vysvětlovala dívka. „Nikdy nebyval tak špatný lov. Ještě se podíváme na druhou stranu za ostrov.“

Maro zavesloval do tichého ramene řeky za ostrovem a nechal loďku pomalu plynout podél okrajových houštin.

Zadíval se na hezkou dívčinu sedící naproti němu.

„Líbíš se mi, Bělo! Maličká jsi jako rybka, hybká jako šipka, štíhlá jako jedlice, chytrá jako lisice – chtěla bys být mou dcerkou?“

„Ale –,“ protáhla Běla rozmýšlejíc, co by řekla, „já bych chtěla být vojákem, jako jsi ty, Maro!“

Maro se na ni usmál. Loďka s nimi plula docela tiše a volně.

Najednou se Maro znova chopil vesel a zadržel loďku. Jednou rukou se přichytil olšové větve, druhou dal Běle znamení, aby byla zticha.

Byli jako pod střechou z listí.

Za křovím na břehu seděli tři muži. Úplně zaujati latinským hovorem ani nezpozorovali, že několik kroků od nich zastavila loďka.

„Je jisté, že se Marobudus nedá překvapit. Všiml jsem si, že hutníci pracují dnem i nocí. Jeho výzbroj se téměř vyrovná naší.“

„Ale ne jeho vojenský pořádek, milý Cincie. Jsou to přece jen barbaři, kteří neumějí válčit...“

„Běží do boje jako ovce v zástupu, jeden druhému překáží – první nezdar je uvede ve zmatek.“

„Nu, přátelé, nepodceňujte Marobuda! Nebyl nadarmo kolik let v Římě na dvoře císaře Augusta. Měl jistě oči otevřené a mnohému se přiučil. Naši zvědové vypravují, že Marobudus zavedl ve svém vojsku římský pořádek. Má prý šedesát tisíc – někteří říkají, že sedmdesát, ano i víc – cvičených mužů ve zbrani –“

„– a k tomu ještě čtyři tisíce jízdních. To je značná síla!“

„Avšak tentokrát nic nezmuže. Vše je dobře připraveno. Tiberius táh-

ne s pěti legiemi od Dunaje. Marobudus ustupuje do nitra země, aby Tiberia oslabil dlouhým pochodem. Zatím však tu za několik dní sám padne do léčky. Markomanský král stáhl své síly do této země, aby byl chráněn – jak se domnívá – neprostupným hvozdem. Ten se podívá, až se dozví, že se od západu valí nekonečným Hercynským lesem* náš udatný Sentius Saturninus! Zakrátko vpadne Marobudovi vzad – a on ještě nic neví! Sevřeme Markomany do kleští – a nikdo nevyvázne! Sto padesát tisíc mužů – když počítám i sbory pomocného vojska – nás tentokrát stojí proti Marobudovi...“

„Sám Tiberius řekl: Potřen bude jediný, kdo v Germánii ještě vzdoruje římské moci!“

„Ano, je to poslední král barbarů v Germánii,“ chopil se znovu slova centurio Cincius Mummius. „Jen on ještě zbývá! Od Rýna až k Labi je všechno pod naším mečem. Sám jsem vloni táhl s Tiberiem podél Labe až k Severnímu moři a naše legie pronikly ještě dál, až na poloostrov Cimbrický (Jutský). Věru – jen Marobudus překáží, abychom praporence Říma nezanesli až k dalekým Sarmatům.“

Římským vyzvědačům vzplály oči nadšením. Vítězství na dosah ruky!

„A Semmony už máme koupené!“ oznámil s potěšením druhům Fulvius. „Nevím, kolik zlata slíbil Tiberius Malatovi. Ale slyšel jsem, že ani Vandalové a Langobardi našemu zlatu neodolali. Hoj, na hliněných nohou stojí říše krále markomanského!“

„Pověz, milý Cincie,“ otázal se ještě Pomponius, „které legie vede Saturninus na Boiohaemum?“

„Vytáhl, jak bylo smlouveno, po Mohanu v čele pěti legií rýnských a s přátelskými Hermundry. Od horního Dunaje se k němu připojily dvě legie vindelické, takže touto dobou se pod jeho vedením prosekává prožluklým lesem Hercynským sedm legií. Nerad jsem opouštěl Sentiiův tábor. I teď je u něj veselo, jako vždycky bývávalo. Dovede zpříjemnit válečný život i v divokých germánských pustinách. Výborný velitel! Nemyslete však, že pro bujně radovánky zameškává své povinnosti. Poznal jsem jej dobře jako ctného a oddaného císařova služebníka. Jak je bedlivý a opatrný, jak moudře vede vojsko! A když je třeba, snáší mužně hlad i zimu a všechny útrapy. Leč já jsem k vám nechvátal, abych o něm vykládal... Pospěšte na čerstvých koních zpátky k Tiberiovi a vyřídte Saturninův vzkaz:

* *Hercynský les – hornina mezi Rýnem a Karpatami, hlavně Čechy*



Než se měsíc doplní, stojí legie Saturninovy zde, u této řeky, a podají si ruce s legiemi Tiberiovými...“

„A to již tedy bude Marobudus zničen...“

„Najisto, Pomponie, neboť na dvě strany se neubrání. Záruku zdatru vidím v tom, že Marobuda překvapíme náhlým útokem ze dvou stran. Ještě dnes nic netuší a couvá před Tiberiem. Myslí, že láká Římana do léčky, haha! – a zatím padne Saturninovi do připravených klepet. Hercynský les mlčí doposud jako hrob – ale to překvapení potom!“

„Hlavní je, že Marobudus neví nic o naší pasti. Naši zvědové jsou přece jen lepší než jeho. My víme o každém jeho hnutí, a on netuší, že má v zádech Saturnina se sedmi legiemi!“

„Uslyší ho, teprve až se Saturninovy legie pohnou z lesů ven...“

„Vše jde tedy dobře. Znamenité poselství jsi přinesl, Cincie. Tiberius se do posledního dne strachoval, zda pronikne Saturninus neprostopupným prý lesem Hercynským. Nu, šlo to! Dnes tedy stojí naše germánská legie ne dál než na šest nebo sedm denních pochodů od tohoto místa –“

„– A Tiberiovy na pět denních pochodů.“